

Faculty of Medicine in Rijeka

**Curriculum
2024/2025**

For course

Zdravstvena ekologija

Study program:	Medicina (R) University integrated undergraduate and graduate study
Department:	Department of Health Ecology
Course coordinator:	prof. dr. sc. Pavičić-Žeželj Sandra, dipl. sanit. ing.
Year of study:	5
ECTS:	2.5
Incentive ECTS:	0 (0.00%)
Foreign language:	Possibility of teaching in a foreign language

Course information:

Kolegij **Zdravstvena ekologija** je obavezan kolegij na 5. godini Integriranog preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog studija Medicine. Kolegij se sastoji od 20 sati predavanja, 15 sati seminara i 15 sati vježbi, ukupno 50 sati nastave (2,5 ECTS) a održava se na Medicinskom fakultetu te u predavaonicama i laboratorijskim prostorima u zgradi Nastavnog Zavoda za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije, Krešimirova 52a.

Cilj kolegija Studenti će steći znanja za razumijevanje odnosa zdravlja i bolesti u odnosu na negativna djelovanja čimbenika okoliša.

Izvođenje nastave

Nastava se izvodi na način da se u teorijskom turnusu koji traje 2 tjedna održe sva predavanja za sve studente dok se seminari i vježbe održavaju u 5 rotacija po grupama studenata u trajanju od 4 dana za svaku grupu.

List of assigned reading:

1. Zdravstvena ekologija. Priručnik za studente medicine Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka, 2022: <https://repository.uniri.hr/islandora/object/medri:7284>
2. M. Kaštelan Macan, M. Petrović: Analitika okoliša, HINUS i FKIT, 2013 - [Posudi u Knjižnici](#)
3. Valić F. Zdravstvena ekologija, Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2001 - [Posudi u Knjižnici](#)

List of optional reading:

1. C.Baird. environmental chemistry, 2nd Ed, 2003.
2. R.Beaglehole, R. Bonita, T.Kjellstrom. Basic Epidemiology, WHO, Geneva, 1993.
3. Bilješke s predavanja

Curriculum:

Lectures list (with titles and explanation):

P1,P2 Uvod, Ekologija, ekosustavi: struktura i funkcija, Biogeokemijski ciklus

Studenti će se upoznati sa sadržajem kolegija, literaturom i načinom ocjenjivanja.

Definirati strukturu i djelovanje ekosustava te objasniti ulogu elemenata u biokemijskom ciklusu

P3,P4 Utjecaj čovjeka na ekosustave, čimbenici okoliša i njihovi učinci na okoliš i zdravlje

Ishodi učenja: Definirati čimbenike koji utječu na način širenja i životni vijek onečišćujućih tvari u okolišu te navesti uzroke onečišćenja okoliša. Utjecaj čovjeka na okoliš i vidljive posljedice kroz vrijeme. Navesti najčešće skupine kemijskih spojeva – polutanata i objasniti njihovo djelovanje na okoliš i čovjeka.

P5,P6 Genotoksični kemijski agensi, utjecaj urbanizacije na povećanje onečišćenja okoliša

Ishodi učenja: Usvojiti znanja složenog odnosa između kemijskih genotoksičnih agenasa i onečišćenja okoliša uzrokovanog urbanizacijom

P7,P8 Klimatske promjene i posljedice uzrokovane pojavom zaraznih bolesti.

Ishodi učenja: Ovo predavanje daje detaljan okvir za razumijevanje složenog odnosa između klimatskih promjena i pojave zaraznih bolesti.

P9,P10 Ekološka genetika - bolesti okoliša

Ishodi učenja: usvojiti znanja o utjecaju polutanata na genetski materijal i opisati metode ispitivanja genotoksičnosti materijala.

P11,P12 Zdravstveno - ekološki aspekti prehrane

Objasniti prehrabene navike i značaj prehrane za zdravlje čovjeka, razumjeti probleme suvremene pravilne prehrane, razumjeti prehrabeni profil hrane i fiziološki funkcionalne sastojke hrane

P13,P14 Zdravstveni aspekti okoliša, ocjena zdravstvenih učinaka ekoloških čimbenika

Navesti i opisati aspekte urbanog/radnog okoliša koji imaju dokazani utjecaj kako na zdravlje ljudi tako i na kvalitetu življenja te prepoznati i objasniti učinke okolišnih čimbenika

P15,P16 Prijevare s hranom i procjena rizika

Ishodi učenja: Definirati prijevaru s hranom i njezine različite oblike (npr. krivotvorenje, pogrešno označavanje...). Identificirati uobičajene vrste prijevara s hranom i njihov utjecaj na javno zdravlje, gospodarstvo i reputaciju robne marke. Objasniti principe procjene rizika u kontekstu sigurnosti hrane.

P17,P18 Programi mjera zdravstvene zaštite

Prepoznati programe mjera u domeni zdravstvene zaštite.

P19,P20 Kvaliteta življenja u okolišu

Definirati i prepoznati one aspekte istraživanja okolišnih čimbenika koji direktno utječu na održavanje kvalitete življenja u neposrednom radnom i/ili ambijentalnom okolišu

Seminars list (with titles and explanation):

S1, S2 Zrak

Nabrojati kemijske karakteristike čiste i onečišćene atmosfere, lokalne i globalne probleme onečišćenja zraka te objasniti utjecaj onečišćenja zraka na okoliš i ljudsko zdravlje

S3,S4 Vode u prirodi

Objasniti pojam kruženja vode u prirodi, faze hidrološkog ciklusa, raspodjelu vode na zemlji. Definirati vrste voda koje se koriste kao izvori vode za piće, njihov nastanak, osnovne karakteristike i načini korištenja

S5,S6 Otpadne vode

Nabrojati vrste i izvore onečišćenja vode u prirodi i vode za ljudsku potrošnju.

Definirati vrste otpadnih voda (komunalne, industrijske, oborinske, rashladne), pokazatelje kakvoće otpadnih voda (fizikalni, kemijski, biološki). Opisati načine pročišćavanja otpadnih voda (stupnjevi čišćenja - razine pročišćavanja) te upoznavanje sa sustavom odvodnje

S7,S8 Otpad

Definirati nastajanje i podjelu medicinskog otpada, objasniti rizike po zdravlje uslijed nepropisnog gospodarenja istim te načinima njegovog pravilnog zbrinjavanja

S9,S10 Namirnice

Nabrojiti pojedine sastojke namirnica te navesti kemijske metode njihova određivanja.

S11-S13 Predmeti opće uporabe

Navesti štetne tvari koje se mogu naći u predmetima opće uporabe te objasniti način na koji se provodi njihova kontrola

S14,S15 Prehrana i zdravlje

Navesti vrste namirnica i sastojke hrane te objasniti njihov utjecaj na rast, razvoj i održavanje organizma i bolesti koje mogu nastati uslijed nepravilnog, nedostatnog ili preobilnog unosa pojedinih hranjivih tvari

Practicals list (with titles and explanation):

V1,V2 Metode za kontrolu kvalitete zraka

Na vježbama će se studentima prezentirati izvedba analitičkih postupaka za određivanje parametara na temelju kojih se ocjenjuje zdravstvena ispravnost vode za piće, razina organskih i anorganskih onečišćivala u vodi, određivanje parametara na temelju kojih se procjenjuje mikrobiološka i kemijska sigurnost namirnica i predmeta opće uporabe kao i moderne fizičko - kemijske metode praćenja onečišćenja zraka, način njihova sakupljanja, obrade i prikazivanja javnosti.

V3,V4 Kontrola pitkih voda

Na vježbama će se studentima prezentirati izvedba analitičkih postupaka za određivanje parametara na temelju kojih se ocjenjuje zdravstvena ispravnost vode za piće, razina organskih i anorganskih onečišćivala u vodi, određivanje parametara na temelju kojih se procjenjuje mikrobiološka i kemijska sigurnost namirnica i predmeta opće uporabe kao i moderne fizičko - kemijske metode praćenja onečišćenja zraka, način njihova sakupljanja, obrade i prikazivanja javnosti.

V5-V7 Kontrola otpadnih voda

Na vježbama će se studentima prezentirati izvedba analitičkih postupaka za određivanje parametara na temelju kojih se ocjenjuje zdravstvena ispravnost vode za piće, razina organskih i anorganskih onečišćivala u vodi, određivanje parametara na temelju kojih se procjenjuje mikrobiološka i kemijska sigurnost namirnica i predmeta opće uporabe kao i moderne fizičko - kemijske metode praćenja onečišćenja zraka, način njihova sakupljanja, obrade i prikazivanja javnosti.

V8-V10 Mikrobiološka kontrola namirnica i okoliša

Na vježbama će se studentima prezentirati izvedba analitičkih postupaka za određivanje parametara na temelju kojih se ocjenjuje zdravstvena ispravnost vode za piće, razina organskih i anorganskih onečišćivala u vodi, određivanje parametara na temelju kojih se procjenjuje mikrobiološka i kemijska sigurnost namirnica i predmeta opće uporabe kao i

moderne fizičko – kemijske metode praćenja onečišćenja zraka, način njihova sakupljanja, obrade i prikazivanja javnosti.

V11-V13 Kontrola namirnica i predmeta opće uporabe

Na vježbama će se studentima prezentirati izvedba analitičkih postupaka za određivanje parametara na temelju kojih se ocjenjuje zdravstvena ispravnost vode za piće, razina organskih i anorganskih onečišćivala u vodi, određivanje parametara na temelju kojih se procjenjuje mikrobiološka i kemijska sigurnost namirnica i predmeta opće uporabe kao i moderne fizičko – kemijske metode praćenja onečišćenja zraka, način njihova sakupljanja, obrade i prikazivanja javnosti.

V14,V15 Pregled analitičkih tehnika što se koriste u analizi okoliša

Na vježbama će se studentima prezentirati izvedba analitičkih postupaka za određivanje parametara na temelju kojih se ocjenjuje zdravstvena ispravnost vode za piće, razina organskih i anorganskih onečišćivala u vodi, određivanje parametara na temelju kojih se procjenjuje mikrobiološka i kemijska sigurnost namirnica i predmeta opće uporabe kao i moderne fizičko – kemijske metode praćenja onečišćenja zraka, način njihova sakupljanja, obrade i prikazivanja javnosti.

Student obligations:

Studenti su obavezni redovito pohađati i aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave. Student nije izvršio svoje obveze propisane studijskim programom ukoliko je izostao više od 30% nastavnih sati svih oblika nastave (predavanje, seminari, vježbe) prema Pravilniku o ocjenjivanju studenata na Medicinskom fakultetu u Rijeci. Prema preporuci Sveučilišta student može odbiti pozitivnu ocjenu na ispitu ali pri tome mora potpisati obrazac kojim prihvaća nedovoljnu ocjenu uz iskorišten jedan od tri moguća izlaska na ispit. Kolokvij je također moguće ponavljati ali će termin popravnog kolokvija biti nakon prvog ispitnog roka.

Exam (exam taking, description of the written/oral/practical part of the exam, point distribution, grading criteria):

95

Aktivnost	Udio ECTS bodova	Ishodi učenja	Aktivnost studenata	Metode procjenjivanja	Max.br.ocjenskih bodova
Pohađanje nastave	0,12				5
Završni ispit	2,38	P1-P20 S1-S15	Usmeni ispit	Odgovori se boduju	95
UKUPNO	2,5				100

ECTS bodovni sustav ocjenjivanja:

Ocjenjivanje studenata provodi se prema važećem Pravilniku o studijima Sveučilišta u Rijeci te prema Pravilniku o ocjenjivanju studenata na Medicinskom fakultetu u Rijeci (usvojenom na Fakultetskom vijeću Medicinskog fakulteta u Rijeci 12.06.2018.godine).

Rad studenata se vrednuje i ocjenjuje tijekom izvođenja nastave te na završnom ispitu. Od ukupno 100 bodova, tijekom nastave student može ostvariti 95 bodova na završnom ispitu.

Za uredno pohađanje nastave - prisustva, student može ostvariti maksimalno 5 bodova:

29-34 h	5 bodova
17-28 h	2,5 bodova
0-16 h	0 bodova

Ocjenjivanje studenata vrši se primjenom ECTS (A-F) i brojčanog sustava (1-5). Ocjenjivanje u ECTS sustavu izvodi se prema kriteriju ocjenjivanja iz Odluke o izmjenama i dopunama pravilnika o studijima Sveučilišta u Rijeci, članak 29.

Student može izostati s 30% nastave zbog zdravstvenih razloga što opravdava liječničkom ispričnicom. Nazočnost na predavanjima je obavezna. Ukoliko student opravdano ili neopravdano izostane s više od 30% nastave ne može nastaviti praćenje kolegija te gubi mogućnost izlaska na završni ispit.

Završni ispit - do 95 ocjenskih bodova.

Vrednovanje završnog ispita		
Bodovanje točnih odgovora na završnom ispitu	Bodovi	Ocjene
Točni odgovori na 90-100% postavljenih pitanja	85,5-95	Izvrstan (5)
Točni odgovori na 75-89.9% postavljenih pitanja	71,5-85	Vrlo dobar (4)
Točni odgovori na 60-74.9% postavljenih pitanja	57-71	Dobar (3)

Točni odgovori na 50-59.9% postavljenih pitanja	48-56,5	Dovoljan
---	---------	----------

Završni ispit je *usmeni* i boduje se s maksimalno sa 95 bodova. Ispitni prag na završnom ispitu ne može biti manji od 50 % uspješno riješenog ispita.

Ocjenjivanje studenata na temelju konačnog uspjeha obavlja se kako slijedi:

Kriterij	Brojčana ocjena	ECTS ocjena
90 - 100%	5 (izvrstan)	A
75 - 89,9%	4 (vrlo dobar)	B
60 - 74,9%	3 (dobar)	C
50 - 59,9%	2 (dovoljan)	D
0 - 49,9%	1 (nedovoljan)	F

Other notes (related to the course) important for students:

Nastavni sadržaji i sve obavijesti vezane uz kolegij nalaze se u INP aplikaciji.

COURSE HOURS 2024/2025

Zdravstvena ekologija

Lectures (Place and time or group)	Practicals (Place and time or group)	Seminars (Place and time or group)
14.10.2024		
P1,P2 Uvod, Ekologija, ekosustavi: struktura i funkcija, Biogeokemijski ciklus: • P01 (08:00 - 10:00) ^[1310] ◦ ZE		
izv. prof. dr. sc. Tomić Linšak Dijana, dipl. sanit. ing. ^[1310]		
15.10.2024		
P3,P4 Utjecaj čovjeka na ekosustave, čimbenici okoliša i njihovi učinci na okoliš i zdravlje: • P01 (08:00 - 10:00) ^[1310] ◦ ZE		
izv. prof. dr. sc. Tomić Linšak Dijana, dipl. sanit. ing. ^[1310]		
16.10.2024		
P5,P6 Genotoksični kemijski agensi, utjecaj urbanizacije na povećanje onečišćenja okoliša: • P02 (08:00 - 10:00) ^[412] ◦ ZE		
izv. prof. dr. sc. Bulog Aleksandar, mag. sanit. ing. ^[412]		
17.10.2024		
P7,P8 Klimatske promjene i posljedice uzrokovane pojavom zaraznih bolesti.: • P02 (08:00 - 10:00) ^[1310] ◦ ZE	V1,V2 Metode za kontrolu kvalitete zraka: • NZZJZ, Lab. III floor (11:00 - 12:00) ^[413] ◦ G1 • NZZJZ, Lab. III floor (13:00 - 14:00) ^[413] ◦ G2	S1, S2 Zrak: • / (10:00 - 11:00) ^[413] ◦ G1 • / (12:00 - 13:00) ^[413] ◦ G2
Izv.prof.dr.sc. Linšak Željko, dipl. sanit. ing. ^[413] · izv. prof. dr. sc. Tomić Linšak Dijana, dipl. sanit. ing. ^[1310]		
18.10.2024		
P19,P20 Kvaliteta življenja u okolišu: • P02 (14:00 - 16:00) ^[1765] ◦ ZE	V1,V2 Metode za kontrolu kvalitete zraka: • NZZJZ, Lab. III floor (11:00 - 12:00) ^[413] ◦ G3 V3,V4 Kontrola pitkih voda: • NZZJZ, Lab. III floor (13:00 - 14:00) ^[414] ◦ G1	S1, S2 Zrak: • / (10:00 - 11:00) ^[413] ◦ G3 S3,S4 Vode u prirodi: • / (12:00 - 13:00) ^[414] ◦ G1
Izv.prof.dr.sc. Linšak Željko, dipl. sanit. ing. ^[413] · nasl. prof. dr. sc. Sorta-Bilajac Turina Iva, dr. med. ^[1765] · prof. dr. sc. Vukić Lušić Darija, dipl. sanit. ing. ^[414]		
21.10.2024		

P11,P12 Zdravstveno - ekološki aspekti prehrane: • P01 (08:00 - 10:00) ^[411] ◦ ZE	V3,V4 Kontrola pitkih voda: • NZZJZ, Lab. III floor (11:00 - 12:00) ^[414] ◦ G2 • NZZJZ, Lab. III floor (13:00 - 14:00) ^[414] ◦ G3 V5-V7 Kontrola otpadnih voda: • NZZJZ, Lab. III floor (15:00 - 16:00) ^[414] ◦ G1	S3,S4 Vode u prirodi: • / (10:00 - 11:00) ^[414] ◦ G2 • / (12:00 - 13:00) ^[414] ◦ G3 S5,S6 Otpadne vode: • / (14:00 - 15:00) ^[414] ◦ G1
--	---	---

prof. dr. sc. Pavičić-Žeželj Sandra, dipl. sanit. ing. ^[411] · prof. dr. sc. Vukić Lušić Darija, dipl. sanit. ing. ^[414]

22.10.2024

	V5-V7 Kontrola otpadnih voda: • NZZJZ, Lab. III floor (11:00 - 12:00) ^[414] ◦ G2 • NZZJZ, Lab. III floor (13:00 - 14:00) ^[414] ◦ G3 V8-V10 Mikrobiološka kontrola namirnica i okoliša: • NZZJZ, Lab. III floor (15:00 - 16:00) ^[414] ◦ G1	S5,S6 Otpadne vode: • / (10:00 - 11:00) ^[414] ◦ G2 • / (12:00 - 13:00) ^[414] ◦ G3 S7,S8 Otpad: • / (14:00 - 15:00) ^[415] ◦ G1
--	--	--

prof. Traven Luka, dipl. ing. ^[415] · prof. dr. sc. Vukić Lušić Darija, dipl. sanit. ing. ^[414]

23.10.2024

P13,P14 Zdravstveni aspekti okoliša, ocjena zdravstvenih učinaka ekoloških čimbenika: • P02 (08:00 - 10:00) ^[415] ◦ ZE P15,P16 Prijevare s hranom i procjena rizika: • P01 (14:00 - 16:00) ^[1323] ◦ ZE	V8-V10 Mikrobiološka kontrola namirnica i okoliša: • NZZJZ, Lab. III floor (11:00 - 12:00) ^[414] ◦ G2 • NZZJZ, Lab. III floor (13:00 - 14:00) ^[414] ◦ G3	S7,S8 Otpad: • / (10:00 - 11:00) ^[415] ◦ G2 • / (12:00 - 13:00) ^[415] ◦ G3
--	--	--

prof. dr. sc. Lušić Dražen, dipl. sanit. ing. ^[1323] · prof. Traven Luka, dipl. ing. ^[415] · prof. dr. sc. Vukić Lušić Darija, dipl. sanit. ing. ^[414]

24.10.2024

P17,P18 Programi mjera zdravstvene zaštite: • P02 (08:00 - 10:00) ^[1765] ◦ ZE	V11-V13 Kontrola namirnica i predmeta opće uporabe: • NZZJZ, Lab. III floor (11:00 - 12:00) ^[417] ◦ G1 • NZZJZ, Lab. III floor (13:00 - 14:00) ^[417] ◦ G2 V14,V15 Pregled analitičkih tehnika što se koriste u analizi okoliša: • NZZJZ, Lab. III floor (11:00 - 12:00) ^[417] ◦ G1 • NZZJZ, Lab. III floor (13:00 - 14:00) ^[417] ◦ G2	S9,S10 Namirnice: • / (10:00 - 11:00) ^[416] ◦ G1 • / (12:00 - 13:00) ^[416] ◦ G2 S11-S13 Predmeti opće uporabe: • / (10:00 - 11:00) ^[416] ◦ G1 • / (12:00 - 13:00) ^[416] ◦ G2
--	---	--

nasl. doc. dr. sc. Dubrović Igor, dipl. sanit. ing. ^[417] · nasl. asistentica, mr.sc. Klarić Sanja, dipl. sanit. ing. ^[416] · nasl. prof. dr. sc. Sorta-Bilajac Turina Iva, dr. med. ^[1765]

25.10.2024

P9,P10Ekološka genetika - bolesti okoliša: • P02 (08:00 - 10:00) ^[412] ◦ ZE	V11-V13 Kontrola namirnica i predmeta opće uporabe: • NZZJZ, Lab. III floor (11:00 - 12:00) ^[417] ◦ G3 V14,V15 Pregled analitičkih tehnika što se koriste u analizi okoliša: • NZZJZ, Lab. III floor (11:00 - 12:00) ^[417] ◦ G3	S9,S10 Namirnice: • / (10:00 - 11:00) ^[416] ◦ G3 S11-S13 Predmeti opće uporabe: • / (10:00 - 11:00) ^[416] ◦ G3 S14,S15 Prehrana i zdravlje: • NZZJZ - Aquarium (11:00 - 12:00) ^[1745] ◦ G2 • / (12:00 - 13:00) ^[1745] ◦ G3 • / (14:00 - 15:00) ^[1745] ◦ G1
--	---	---

izv. prof. dr. sc. Bulog Aleksandar, mag. sanit. ing. ^[412] · nasl. doc. dr. sc. Dubrović Igor, dipl. sanit. ing. ^[417] · doc. dr.sc. Kendel Jovanović Gordana, dipl. ing. preh. bioteh. ^[1745] · nasl. asistentica, mr.sc. Klarić Sanja, dipl. sanit. ing. ^[416]

List of lectures, seminars and practicals:

LECTURES (TOPIC)	Number of hours	Location
P1,P2 Uvod, Ekologija, ekosustavi: struktura i funkcija, Biogeokemijski ciklus	2	P01
P3,P4 Utjecaj čovjeka na ekosustave, čimbenici okoliša i njihovi učinci na okoliš i zdravlje	2	P01
P5,P6 Genotoksični kemijski agensi, utjecaj urbanizacije na povećanje onečišćenja okoliša	2	P02
P7,P8 Klimatske promjene i posljedice uzrokovane pojavom zaraznih bolesti.	2	P02
P9,P10Ekološka genetika - bolesti okoliša	2	P02
P11,P12 Zdravstveno - ekološki aspekti prehrane	2	P01
P13,P14 Zdravstveni aspekti okoliša, ocjena zdravstvenih učinaka ekoloških čimbenika	2	P02
P15,P16 Prijevare s hranom i procjena rizika	2	P01
P17,P18 Programi mjera zdravstvene zaštite	2	P02
P19,P20 Kvaliteta življenja u okolišu	2	P02

PRACTICALS (TOPIC)	Number of hours	Location
V1,V2 Metode za kontrolu kvalitete zraka	2	NZZJZ, Lab. III floor
V3,V4 Kontrola pitkih voda	2	NZZJZ, Lab. III floor
V5-V7 Kontrola otpadnih voda	3	NZZJZ, Lab. III floor
V8-V10 Mikrobiološka kontrola namirnica i okoliša	3	NZZJZ, Lab. III floor
V11-V13 Kontrola namirnica i predmeta opće uporabe	3	NZZJZ, Lab. III floor

V14,V15 Pregled analitičkih tehnika što se koriste u analizi okoliša	2	NZZJZ, Lab. III floor
--	---	-----------------------

SEMINARS (TOPIC)	Number of hours	Location
S1, S2 Zrak	2	/
S3,S4 Vode u prirodi	2	/
S5,S6 Otpadne vode	2	/
S7,S8 Otpad	2	/
S9,S10 Namirnice	2	/
S11-S13 Predmeti opće uporabe	3	/
S14,S15 Prehrana i zdravlje	2	/
		NZZJZ - Aquarium

EXAM DATES (final exam):

1.	07.11.2024.
2.	21.02.2025.
3.	04.04.2025.
4.	26.06.2025.
5.	09.07.2025.
6.	03.09.2025.